

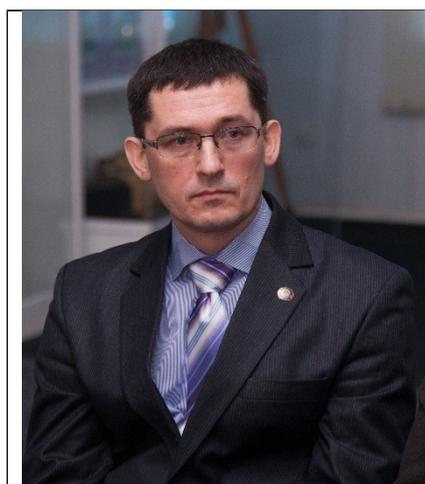
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Тривалість викладання	Весняний семестри (7 чверть)
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Заняття:	
Лекції	2 години
Практичні заняття	2 години
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5744>

Кафедра, що викладає: Історії та політичної теорії (ІПТ)

Викладач:

Зенкін Михайло Васильович

Доцент, кандидат історичних наук

Персональна сторінка:

<https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/zenkin.php>

E-mail: Zenkin.M.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс «Історія української політичної думки» охоплює розвиток політичних ідей та концепцій на українських землях від Київської Русі до сучасності, висвітлюючи еволюцію уявлень про державність, владу, свободу, право, націю та громадянське суспільство. Дисципліна аналізує ключові інтелектуальні традиції та персоналії, що формували політичну культуру українського суспільства в різні історичні періоди.

У межах курсу розглядаються політичні ідеї середньовічних книжників, козацько-гетьманська політична спадщина, погляди діячів українського національного відродження XIX ст., концепції державності в українській політичній думці початку XX ст., інтелектуальні пошуки періоду міжвоєнної та дисидентського руху, а також сучасні підходи до осмислення націєтворчих і демократичних процесів.

Курс спрямований на формування здатності студентів критично аналізувати джерела політичної думки, розуміти історичні передумови становлення української державності та усвідомлювати спадкоємність ідей, що впливають на сучасний політичний розвиток. Опанування дисципліни забезпечує теоретичне підґрунтя для глибшого розуміння української політичної культури та формує цілісне уявлення про інтелектуальну традицію України в європейському контексті.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – засвоєння студентами основних тенденцій становлення політичної думки України, впливу на цей процес особливостей суспільного розвитку України, періодизації розвитку політичної думки, механізмів впливу історичного шляху політичної думки України на сучасний її розвиток, особливостей взаємодії політичної думки України та світової політичної думки.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичним підґрунтям та фактичним змістом української політичної думки;
- розглянути основні політичні вчення українських мислителів, їх класифікації, роль та особливості функціонування;
- закріпити й розвинути набуті здобувачами вищої освіти кваліфіковано аналізувати зміст політичних, застосовувати отримані навички прогнозування шляхів розвитку політичних ідей;
- сприяти розвитку теоретичного мислення та формуванню світогляду майбутнього політолога.

3. Результати навчання:

Дисциплінарні результати навчання:

- орієнтуватись в розмаїтті політичних поглядів на сутність політичної системи, держави в тісному взаємозв'язку з практикою державотворення в Україні;
- усвідомити місце політики в цілому і ІУПД, зокрема, як специфічного явища суспільного життя в контексті інших соціальних явищ та процесів, економіки, релігії, науки, культури, освіти, медицини;
- науково осмислювати сутність сучасної політичної боротьби різноманітного спектру партій, рухів та об'єднань та вміти свідомо визначити своє місце в суспільстві;
- пояснити особливості політичної психології українців в державотворчих процесах;
- зрозуміти сутність політичної думки та науки в Україні;
- пояснити характер сучасних політичних процесів, закономірності переходу від тоталітарної до демократичної політичної системи, до громадянського суспільства та правової держави через аналіз провідних політичних ідей українських теоретиків;

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Політична думка княжої доби

- Становлення і розвиток політичної думки в епоху Київської Русі:
- історичне та світоглядне тло
- Політичні ідеї митрополита Іларіона.
- Розвиток політичних ідей у «Повісті минулих літ»
- «Повчання» Володимира Мономаха як політичний заповіт
- Проблема співвідношення духовної та світської влади у творчості Кирила Туровського
- Політичні ідеї Данила Заточника

2. Політична думка України кінця XVI – початку XVII століть

- Передумови суспільно-політичної боротьби
- Політичні ідеї Христофа Філалета
- Політичні погляди Івана Вишенського
- Богдан Хмельницький
- Конституція Пилипа Орлика

3. Українська політична думка періоду занепаду козацько-гетьманської держави (кінець XVII – XVIII століття)

- Політичні аспекти занепаду української державності
- Політичні ідеї представників духовенства (С. Яворський, Ф. Прокопович)
- Політична програма І. Мазепи
- Політичні ідеї у козацьких літописах (С. Величка, Г. Граб'янки)
- Загальна характеристика політичних ідей мислителів доби українського Просвітництва (Я. Козельського, С. Десницького, М. Козачинського)
- Консерватизм просвітницьких політичних ідей В. Каразина
- Суспільно-політичний ідеал Г. Сковороди

4. Українська політична думка першої половини XIX століття

- Українська політична думка початку національного відродження на землях у складі Російської імперії (перша половина XIX століття)
- Політична думка на теренах західноукраїнських земель у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперій у XIX столітті
- Політичні ідеї Т. Шевченко
- Політичні проекти майбутньої України (П. Куліш, М. Гулак, Г. Андрузький)
- Суспільно-політичні погляди М. Костомарова

5. Політична думка на українських землях у другій половині XIX століття

- Історичні умови та особливості розвитку політичних ідей на українських землях другої половини XIX століття
- Соціально-політичні погляди В. Антоновича

- Концепція державності та місцевого самоврядування в поглядах М. Драгоманова
- Соціально-революційні ідеї В. Мальованого та І. Присяцького
- Соціально-політичні погляди С. Подолінського, М. Павлика
- та О. Терлецького
- Ідеї державності та національного відродження в концепції І. Франка

6. Політична думка України на зламі ХІХ–ХХ століть

- Історичні умови розвитку політичної думки на зламі ХІХ–ХХ століть
- Політична історіософія М. Грушевського
- Зародження націонал-демократії. Ідейна еволюція І. Франка
- Політичний модернізм Лесі Українки
- Соціал-демократія Наддніпрянщини. Читання Д. Антоновича, автономізм М. Порша та «інтернаціоналізм» «спілчан»
- Народження українського націоналізму. М. Міхновський
- Ліберальні ідеї в українському суспільстві. Б. Кістяківський

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Політична думка Київської Русі
2. Розвиток української думки кінця ХVІ – початку ХVІІ століть
3. Українська політична думка кінця ХVІІ – ХVІІІ ст.)
4. Політична думка на українських землях у першій половині ХІХ ст.
5. Українська політична думка у другій половині ХІХ ст.
6. Українська політична думка на зламі ХІХ–ХХ століть

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365, використання дистанційної платформи (<https://do.nmu.org.ua/>).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування, включаючи підсумкові тести за кожну навчальну чверть та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за чверть. Кожна тестова контрольна робота (з відповідної теми і підсумкова за чверть) оцінюється у 100 балів. Так само оцінюється участь у семінарах і виконання індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка за чверть вираховується як середньоарифметична з усіх видів завдань і може бути зарахована як підсумкова за умови вчасного виконання усіх видів завдань.

При відсутності поточного результату здобувач виконує підсумковий тест, який складається з 60 тестових завдань, які приймаються за 100%. Підсумковий результат вираховується системою MOODLE у відповідному відсотку, який є фінальною оцінкою за чверть.

Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

<p>Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)</p>	<p>Залік відбувається у письмовій формі; білети для підсумкового контролю містять 60 тестових питань. Правильна відповідь на всі запитання тестової частини оцінюється у 100%. Підсумковий результат вираховується системою MOODLE у відповідному відсотку, який є фінальною оцінкою. Максимальна кількість балів за екзамен – 100.</p>
<p>Поточний контроль</p>	<p>Охоплює матеріали лекційного курсу. Містить тести. Максимально оцінюється у 100 балів за навчальну чверть.</p>

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

Критерії оцінювання **індивідуального завдання** включають:

- правильність виконання тестів;
- вміння використовувати інформаційні джерела для виконання індивідуального завдання;
- правильне оформлення індивідуальної роботи (есе) та своєчасне її подання (зниження оцінки).
-

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://inlnk.ru/xvgyx>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути

виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану корпоративну університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання підсумкового оцінювання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Єгорова О., Зенкін М. Політичний зміст студій університетських учених на тлі українського націотворення XIX ст. // Регіональні студії. 2024. № 38. С. 7-12 <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.38.1>.
2. Історія політичної думки в Україні: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 128 с.
3. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [І. Горбатенко В. П., Остапенко М. А., Горбатенко І. А. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін.]. — Львів: Новий Світ-2000, 2017. — 632 с.
4. Історія політичної думки: навч. енцикл. слов.-довід. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. — Львів : Новий Світ – 2000, 2014. — 765 с.
5. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. — Львів : Новий Світ–2000, 2017. — Т. 2.: XX – початок XXI ст. — 598 с.
6. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатен- ко та ін.]. — Львів : Новий Світ-2000, 2017. — Т. 2. — 535 с.
7. Політологія: навч. енцикл. слов. довід. / за наук. ред. д-ра політ. н. Хоми Н. М. [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.]. — Львів : Новий Світ-2000, 2014. — 779 с